



Kontakty z Mediami i
Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 104/11
Luksemburg, 6 października 2011 r.

Opinia rzecznika generalnego w sprawie C-366/10
The Air Transport Association of America i in.

Zdaniem rzecznika generalnego Kokott uwzględnienie międzynarodowej działalności lotniczej w ramach unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji jest zgodne z prawem międzynarodowym

Prawodawstwo unijne nie narusza zagwarantowanej na mocy prawa międzynarodowego suwerenności innych państw lub wolności morza pełnego; jest ono również zgodne z odpowiednimi umowami międzynarodowymi.

W 2003 r. Unia Europejska wprowadziła system handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych stanowiący centralny element europejskiej polityki ochrony klimatu¹. Pierwotnie emisje gazów cieplarnianych związane z działalnością lotniczą nie były objęte unijnym systemem handlu uprawnieniami do emisji. Jednakże w roku 2008 prawodawca unijny ustanowił, że z dniem 1 stycznia 2012 r. działalność lotnicza zostanie uwzględniona w ramach owego systemu². Po raz pierwszy w roku 2012 linie lotnicze – również z państw trzecich – muszą zakupić i zrealizować uprawnienia do emisji w związku ze swymi lotami wszczętymi lub zakończonymi na europejskich lotniskach.

Kilka linii lotniczych i stowarzyszeń linii lotniczych z siedzibą w Stanach Zjednoczonych Ameryki (USA) i w Kanadzie wniosło skargę do High Court of Justice of England and Wales o stwierdzenie nieważności przyjętych przez Zjednoczone Królestwo środków transponujących dyrektywę dotyczącą uwzględnienia działalności lotniczej w unijnym systemie handlu uprawnieniami do emisji. Podniosły one przy tym, że poprzez uwzględnienie w tym zakresie międzynarodowej działalności lotniczej – w szczególności transatlantyckiej – Unia Europejska naruszyła szereg zasad zwyczajowego prawa międzynarodowego oraz różne umowy międzynarodowe. Ich zdaniem dyrektywa narusza po pierwsze konwencję chicagowską³, Protokół z Kioto⁴ oraz tzw. umowę o otwartym niebie⁵. Ponadto, ich zdaniem, dyrektywa ta narusza zasady zwyczajowego prawa międzynarodowego odnoszące się do suwerenności państw w zakresie ich przestrzeni powietrznej, nieważności roszczeń władczych względem pełnego morza oraz wolności lotów nad pełnym morzem.

W swej opinii z dnia dzisiejszego rzecznik generalny Juliane Kokott doszła do wniosku, że uwzględnienie międzynarodowej działalności lotniczej w ramach unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji jest zgodne z powołanymi postanowieniami i zasadami prawa międzynarodowego.

W tym kontekście rzecznik generalny Kokott stwierdza po pierwsze, że skarżące linie lotnicze i stowarzyszenia linii lotniczych zasadniczo nie mogą się powoływać na wskazane umowy

¹ Dyrektywa 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiająca system handlu przydziałami [uprawnieniami do] emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniająca dyrektywę Rady 96/61/WE (Dz.U. L 275, s. 32).

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/101/WE z dnia 19 listopada 2008 r. zmieniająca dyrektywę 2003/87/WE w celu uwzględnienia działalności lotniczej w systemie handlu przydziałami [uprawnieniami do] emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie (Dz.U. 2009, L 8, s. 3).

³ Konwencja o międzynarodowym lotnictwie cywilnym z dnia 7 grudnia 1944 r.

⁴ Protokół z Kioto do Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z dnia 11 grudnia 1997 r. (Dz.U. 2002, L 130, s. 4).

⁵ Umowa o transporcie lotniczym między Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Stanami Zjednoczonymi Ameryki, z drugiej strony z kwietnia 2007 r. (Dz.U. L 134, s. 4).

międzynarodowe, ani na zwyczajowe prawo międzynarodowe. O ile Unia Europejska jest w ogóle związana rozpatrywanymi umowami międzynarodowymi, to zdaniem rzecznika generalnego Kokott dotyczą one przede wszystkim stosunków prawnych pomiędzy stronami umowy i nie służą temu, by chronić prawa lub interesy jednostek. Jedynie dwa postanowienia umowy o otwartym niebie mogą zostać w niniejszej sprawie zastosowane jako kryterium oceny⁶. W zakresie dotyczącym kwestii zasad zwyczajowego prawa międzynarodowego rzecznik generalny uważa, że określają one zakres uprawnień suwerennych państw i odgrywają ich prawa wykonywania władzy państwowej, natomiast nie dotyczą sytuacji prawnej jednostek.

Ponadto rzecznik generalny Kokott jest zdania, że dyrektywa dotycząca uwzględnienia działalności lotniczej w unijnym systemie handlu uprawnieniami do emisji nie narusza prawa międzynarodowego. Z podniesionych zasad zwyczajowego prawa międzynarodowego i z umów międzynarodowych nie wynikają żadne wątpliwości, również w zakresie objęcia unijnym systemem handlu uprawnieniami do emisji odcinków lotów odbywanych poza przestrzenią powietrzną państw członkowskich Unii Europejskiej. Przedmiotem regulacji dyrektywy są bowiem tylko starty i lądowania statków powietrznych na lotniskach w Unii Europejskiej. Przedsiębiorstwa są zobowiązane do realizacji uprawnień do emisji w różnej wysokości jedynie w odniesieniu do wskazanych startów i lądowań, przy czym w przypadku braku dochowania owego obowiązku grożą sankcje włącznie z zakazem wykonywania działalności. Dyrektywa nie zawiera zatem przepisów pozaterytorialnych, ani nie narusza praw związanych z suwerennością państw trzecich. To raczej start i lądowanie stanowią zasadnicze i szczególnie charakterystyczne elementy każdego lotu, w związku z czym lotnisko na terytorium Unii Europejskiej jako miejsce wszczęcia lotu lub jego cel stanowi wystarczający łącznik terytorialny dla celów uwzględnienia danych lotów w całości w unijnym systemie handlu uprawnieniami do emisji.

Co się tyczy rozpatrywanych postanowień umów międzynarodowych rzecznik generalny jest zdania, że również one nie mają wpływu na ważność dyrektywy. W tym zakresie nie miało miejsca niedopuszczalne, samodzielne działanie Unii Europejskiej poza Organizacją Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (ICAO), ponieważ protokół z Kioto nie przyznaje ICAO wyłącznej kompetencji w zakresie ograniczania i redukcji gazów cieplarnianych. Również umowa o otwartym niebie nie wyklucza zastosowania środków rynkowych w odniesieniu do emisji związanych z działalnością lotniczą.

Ponadto uwzględnienie lotów wszystkich przewoźników lotniczych ze startem lub lądowaniem na lotniskach europejskich w unijnym systemie handlu uprawnieniami do emisji jest zgodne z ustanowioną w umowie o otwartym niebie zasadą równych i sprawiedliwych warunków. Owe uwzględnienie wręcz stwarza równość szans w konkurencji. W przeciwnym razie, gdyby ustawodawca unijny wyłączył przewoźników lotniczych pochodzących z państw trzecich z unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji, uzyskaliby oni nieuzasadnioną korzyść względem konkurentów europejskich.

Wreszcie rzecznik generalny Kokott uważa, że przewoźnicy lotniczy w ramach unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji nie są obciążani żadnymi opłatami, podatkami lub innymi należnościami w rozumieniu mających zastosowanie umów międzynarodowych. Unijny system handlu uprawnieniami do emisji jest środkiem rynkowym służącym ochronie środowiska i klimatu. W związku z tym uprawnienia do emisji podlegające realizacji w zakresie lotów, przy których start lub lądowanie odbywa się na lotniskach Unii Europejskiej są nakładane ze względu na emisję gazów cieplarnianych, a nie w związku z samym zużyciem paliwa lub znajdującymi się na pokładzie osobami czy towarami.

UWAGA: Opinia rzecznika generalnego nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości. Zadanie rzeczników generalnych polega na przedkładaniu Trybunałowi, przy zachowaniu całkowitej niezależności, propozycji rozstrzygnięć prawnych w sprawach, które rozpatrują. Sędziowie Trybunału rozpoczynają właśnie obrady w tej sprawie. Wyrok zostanie wydany w terminie późniejszym.

⁶ Artykuł 7 i art. 15 ust. 3 zdanie drugie umowy o otwartym niebie.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) opinii jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami:: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z przedstawienia opinii jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106